

Plan van aanpak analyse POP3, werkgroep Monitoring en Evaluatie Aanleiding

In de werkgroep Monitoring en Evaluatie is de vraag gesteld of we wel voldoende concreet in beeld hebben welke indicatoren en streefwaarden we nodig hebben om POP3 te verantwoorden en hoe de indicatoren en streefwaarden zijn gemonitord ten tijde van de ex-post evaluatie. Ook is niet duidelijk of gezien gewijzigde omstandigheden (bijvoorbeeld transitie- en herstelfondsmiddelen die via POP3 beschikbaar gesteld gaan worden) het nodig is aanvullende indicatoren en streefwaarden te benoemen en de monitorsystemen aan te passen.

De werkgroep spreekt de behoefte uit eerst een beter beeld te willen hebben ten aanzien van de basis:

- In ieder geval de streefwaarden en indicatoren die met Europa zijn afgesproken goed in beeld hebben (zie handboek). Echter de huidige set aan target indicatoren lijkt beperkt. Ook om hiermee iets te kunnen zeggen over de Nederlandse situatie. Hier ook naar kijken.
- Worden streefwaarden/ indicatoren goed bijgehouden (hoe en door wie)
- Welke aanvullende streefwaarden/indicatoren zijn nodig gezien de actualiteit. Bijvoorbeeld om uitspraken te kunnen doen over effect voor klimaat, biodiversiteit/bodem, kringlooplandbouw, stikstofuitstoot.
- Welke aanvullende informatie is er (Provinciaal en vanuit Rijk). Bijvoorbeeld vanuit NSP, WUR rapport 2016 rond actualisatie monitoringsysteem vitaal platteland.
- Welke monitoringstrajecten lopen er al. Bijvoorbeeld rond ANLB en water (?).

Afgesproken is dat er een plan van aanpak opgesteld wordt om bovenstaande vragen te beantwoorden. Op thema-onderdelen wordt er een beroep gedaan op deelnemers van de werkgroep.

Doel

Het doel is om inzicht krijgen in de voortgang van POP3 mbt het behalen van de streefwaardes en indicatoren

Resultaat (nog aanpassen)

1. Korte analyse met bevindingen en aanbevelingen
2. Exceltabel met daarin:
 - Tabblad met prioriteiten, met per prioriteit: maatregelen, streefwaardes.
 - Tabblad met maatregelen, met per maatregel: indicatoren

Onderzoeksvragen:

De volgende onderzoeksvragen wil de werkgroep graag beantwoorden.

1. Wat is het kader? Wat moeten we vanuit de EU al bijhouden? (
2. Waar staan we nu? (Jaarverslagen Regiebureau, Evaluaties, RVO data)
3. Wat is goed en wat moet nog beter of waarop moet extra ingezet worden? Wat zijn de witte vlekken? Wat houden we niet goed bij? (Evaluaties, RVO data)
4. Wat komt er nog op ons af? Wat zijn de zaken waarvan we denken dat we die moeten gaan bijhouden? Of willen bijhouden? (transitie en herstelfonds, informatie uit de focuswerkgroepen die de transitieperiode voorbereiden (?welke zijn dat))
5. Wat komt er aan ontwikkelingen op ons af waar we nu nog rekening mee moeten houden (beleidswijzigingen, CvT verslagen?)
6. Na de analyse bij punten 1 t/m 5: zijn we op de goede weg? Willen we wat aanpassen (bijvoorbeeld in de budgetgesprekken ook stil staan bij de resultaten)?

Werkwijze

De basis voor de analyse zijn de doelenboom en de streefwaardes zoals opgenomen in het programmadocument POP3. LNV heeft een overzicht gemaakt met daarin de prioriteiten en doelen die gelden voor POP3 met een doorkijk naar transitie en NSP.

Ook is er een overzicht gemaakt met daarin de streefwaardes en indicatoren die voor de prioriteiten en maatregelen zijn vastgesteld.

Daarnaast zijn in 2019 voor een aantal thema's evaluaties uitgevoerd in opdracht van het regiebureau POP. (<https://regiebureau-pop.eu/verslagen-uitvoering-pop3>) Dit waren vooral kwalitatieve evaluaties omdat er op dat moment nog weinig projecten in uitvoering waren.

Hieronder staan de rapporten per thema :

- [Hoofdlijnen tussentijdse evaluaties POP3 \(publiekssamenvatting\)](#)
- [Bijdrage van POP3 aan de verbetering van de waterkwaliteit in Nederland](#)
- [Evaluatie Netwerk Support Unit](#)
- [Tussentijdse evaluatie cluster LEADER POP3-programma](#)
- [Tussenevaluatie POP3-maatregelen cluster Concurrentiekracht](#)
- [Evaluatie cluster innovatie POP3](#)

Het stelsel Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer wordt in 2020 door de WUR geëvalueerd. In dit project wordt ter voorbereiding op deze evaluatie een evaluatiekader en -aanpak ontwikkeld samen met de opdrachtgevers van de evaluatie (Rijk en provincies) en andere stakeholders. Belangrijk onderdeel hiervan is een reconstructie van de beleidsontwikkelingen die sinds de invoering van het stelsel hebben plaatsgevonden. Wel is er in 2018 als onderdeel van het jaarverslag al een voortgangsverslag opgesteld en gepubliceerd:

- [Voortgangsrapportage Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer](#)

In 2019 heeft het PBL ook haar analyse van de Delta aanpak Waterkwaliteit gepubliceerd:

- https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2019-nationale-analyse-waterkwaliteit_3664.pdf

De evaluatie in 2019 is uitgewerkt in een clustering van maatregelen:

1. Innovatie

- M01 Kennisoverdracht en voorlichtingsacties (ingezet om de resultaten van innovatie en/of pilotprojecten te delen met de doelgroepen)
- M16 Samenwerking (M7 en M8 in het Nederlandse uitvoeringsplan, sterk ingezet om onderzoek en praktijk met elkaar te verbinden. Doel van de subsidie voor innovatie is dat de operational groups (OG's) of de innovatie communities met voorstellen komen waarbij onderzoek (en/of onderzoekers) met de boerenpraktijk worden verbonden.)

2. Verbetering concurrentiekracht

- M03 Kwaliteitsregeling Kalveren
- M04.1.1 Investerings in materiële activa
- M04.1.2 Jonge Landbouwersregeling
- M04.3 Verbetering verkaveling
- M17 Brede weersverzekering

3. Biodiversiteit en water

POP3 wordt gezien als instrument in een breder EU-(beleids)kader voor de waterdoelen KRW en het 6^e Nitraatactieprogramma. De evaluatie richt zich op de voortgang van de volgende maatregelen:

- M04.4 Niet productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS (inclusief water)

4. Agrarisch natuurbeheer

- M10 Agromilieu- en klimaatsteun

5. LEADER

- M19 Steun voor plaatselijke ontwikkeling in het kader van LEADER
- 6. National Rural Network / Technische Bijstand
 - M20 National Rural Network

De clusters zijn destijds door verschillende groepjes uitgewerkt die ook de evaluatie heeft begeleid. Het voorstel is om deze aanpak nu wederom te volgen om een antwoord op de onderzoeksvragen te formuleren. Met betrekking tot de beantwoording van onderzoeksvraag 4 is het goed om betrokkenen uit de focusgroepen die de voorstellen voor de transitieperiode voorbereiden te bevragen.

Planning

Het streven is om begin 2021 de analyse gereed te hebben, waarna eventuele aanpassingen en voorstellen naar aanleiding van de analyse opgepakt kunnen worden.